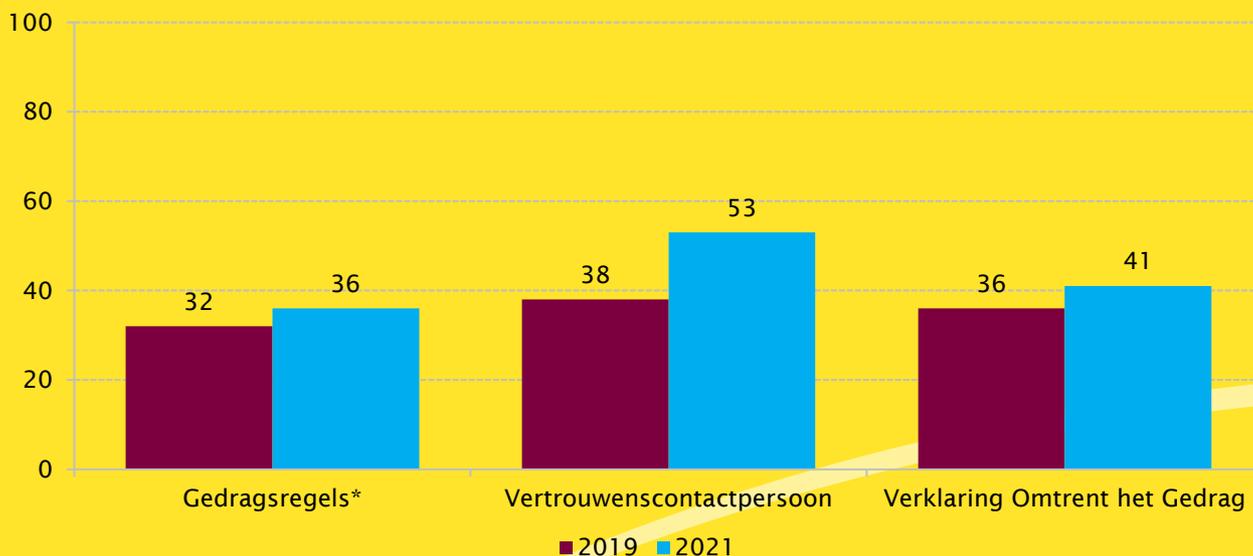


Veiligheidsborging bij sportverenigingen tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag

Factsheet 2021/23

Vidar Stevens en Kirsten Gutter

Figuur 1. Borging basiseisen veiligheidsbeleid tegen (seksueel) grensoverschrijdend gedrag op sportverenigingen in 2019 (n=405, in procenten) en 2021 (n= 416, in procenten)



Bron: Verenigingspanel, winter 2019 en zomer 2021, Mulier Instituut.

* In 2019 werd specifiek gevraagd naar gedragsregels buiten de statuten en huishoudelijk reglementen om.

Aangeraakt, betast of nagefloten worden of onderwerp zijn van seksistische grappen terwijl je dat niet wilt, zijn enkele vormen van seksueel grensoverschrijdende gedragingen die kunnen voorkomen op sportverenigingen. Seksueel grensoverschrijdend gedrag past niet in een veilig en positief sportklimaat. Dergelijke gedragingen verpesten sportervaringen van mensen en laten levenslang sporen na.

Eén op de acht Nederlandse volwassenen die als kind aan sport deden, heeft ten minste één ervaring met seksueel grensoverschrijdend gedrag. Dat stelde Commissie de Vries vast in haar onderzoeksrapport ([De Vries, Ross-van Dorp & Myjer, 2017](#)). De commissie deed aanbevelingen om sporters op verenigingen beter te beschermen tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag. In dit factsheet laten we vier jaar na dato zien hoe het staat met de maatregelen tegen seksueel grensoverschrijdend gedrag op sportverenigingen. Dit in aanvulling op een eerder onderzoek naar de beleidssituatie bij sportbonden ([Van Voorthuizen & Elling, 2020](#)). We baseren ons op een peiling onder 416 sportverenigingen. Daarnaast maken we, waar mogelijk, een vergelijking met de situatie in 2019.

Minimale veiligheidsborging

Een minimale veiligheidsstructuur borgen is één van de prioriteiten voor sportbonden en gemeenten. Ter illustratie: de gemeente Amsterdam beëindigt vanaf 2022 de relatie

met sportaanbieders die niet voldoen aan de 'basiseisen van sociale veiligheid'. Het gaat hierbij om een drietal maatregelen: het opstellen van een gedragscode, het verplichten van een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG) voor bestuursleden, trainers en coaches, en het instellen van een vertrouwenscontactpersoon.

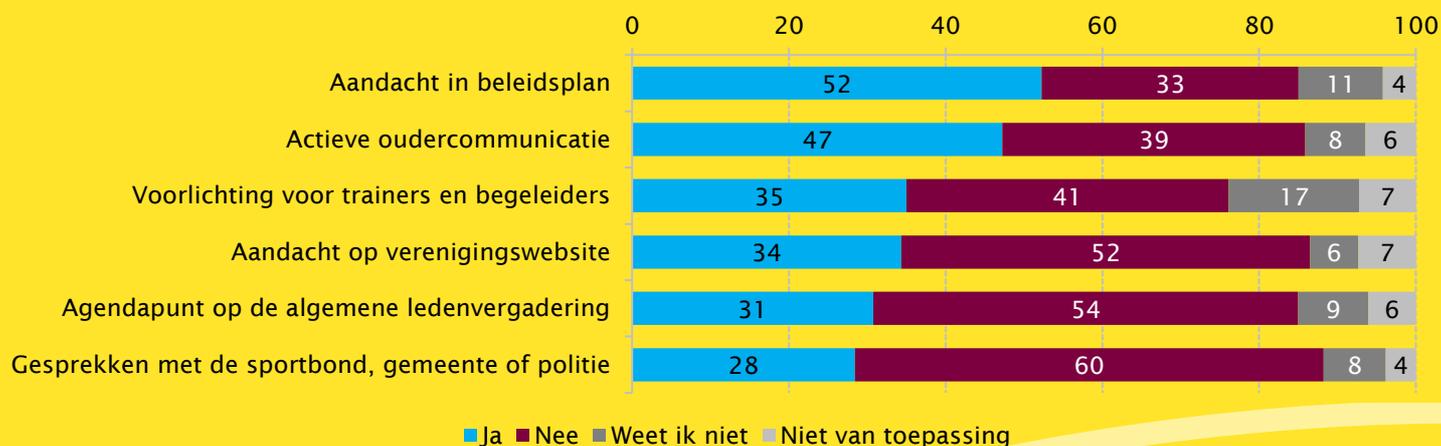
In figuur 1 presenteren we de stand van zaken van de minimale veiligheidsborging bij sportverenigingen in 2019 en 2021. In 2021 hebben meer sportverenigingen een vertrouwenscontactpersoon (53% ten opzichte van 38%). 36 procent van de sportverenigingen beschikt over gedragsregels; dit is een lichte stijging ten opzichte van het jaar 2019. In 2021 zijn er meer verenigingen (41%) die een VOG verplichten voor bestuursleden, trainers en coaches.

Geen versterkte beschermwal bij koplopers

Een kwart van de sportverenigingen geeft aan dat zij, buiten de minimale veiligheidsborging, in de afgelopen vier jaar extra beleidsaandacht besteedde aan het thema seksueel grensoverschrijdend gedrag. Deze groep koplopers zijn vooral grote sportverenigingen (>100 leden), verenigingen die veldsporten aanbieden (tennis, hockey, veldvoetbal, cricket, honkbal, veldkorfbal, etc.), en verenigingen die nauw samenwerken met buurtsportcoaches.

In figuur 2 presenteren we de beleidsmaatregelen die deze 'koploperverenigingen' nemen. De meest toegepaste

Figuur 2. Extra maatregelen tegen (seksueel) grensoverschrijdend gedrag op sportverenigingen (n=134, in procenten)



Bron: Verenigingspanel, winter 2019 en zomer 2021, Mulier Instituut.

beleidsmaatregelen zijn: het opnemen van het thema grensoverschrijdend gedrag in het beleidsplan (52%) en actieve communicatie met ouders over wat de vereniging doet om seksueel grensoverschrijdend gedrag te voorkomen en wat ouders zelf kunnen betekenen (47%). Ongeveer één op de drie koploperclubs geeft voorlichting voor trainers en begeleiders over het herkennen en voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag of bespreekt het thema als agendapunt bij algemene ledenvergaderingen. Een klein deel van de koploperverenigingen besteedt aandacht aan seksueel grensoverschrijdend gedrag op hun verenigingswebsite.

Geen hulpvragen, blik vooral op sportbonden

Slechts 5 procent van de 416 verenigingen geeft aan hulp van derden nodig te hebben bij het aanpakken en voorkomen van seksueel grensoverschrijdend gedrag. 16 procent twijfelt daarover, terwijl 79 procent niet geïnteresseerd is in hulp van buitenaf. Wanneer verenigingen wél een hulpvraag hebben, zijn vooral de sportbond, NOC*NSF, Centrum Veilige Sport Nederland (CVSN), de gemeente en het platform '[Sporters helpen Sporters](#)' van de Stichting de Stille Verbroken de gewenste gesprekspartners.

Slotbeschouwing

Maatregelen gericht op het voorkomen en aanpakken van seksueel grensoverschrijdend gedrag bij sportverenigingen verdienen blijvende aandacht. Bij de meerderheid van verenigingen bestaat er nog geen minimale veiligheidsborging. De grootste achterblijvers zijn kleine

sportverenigingen en verenigingen die niet beschikken over een eigen accommodatie. Voor deze groepen verenigingen kan de gemeente een rol spelen, door bijvoorbeeld een gemeentelijk vertrouwenscontactpersoon aan te stellen waar kleine verenigingen een beroep op kunnen doen.

Recent ontwikkelde Kiwa Nederland een '[veiligheidsmanagementsysteem](#)' dat sportverenigingen helpt om op een systematische manier veiligheidsbevorderende maatregelen te implementeren, monitoren, en evalueren. Ook CVSN ondersteunt verenigingsbestuurders bij het organiseren van een veilige sportomgeving met mediacampagnes en het '[High 5! Stappenplan](#)'. Sportverenigingen staan er dus niet alleen voor. Toch is er nog een lange weg te gaan om een zorgeloze sportervaring voor iedereen op een club te garanderen.

Onderzoeksverantwoording

In september 2021 is een vragenlijst uitgezet onder de respondenten van het [verenigingspanel van het Mulier Instituut](#). 416 verenigingsbestuurders hebben deze vragenlijst ingevuld. Door de samenstelling van het panel en de weging van de antwoorden zijn de uitkomsten representatief voor de sportverenigingen in Nederland. Daarnaast is – waar mogelijk – een vergelijking gemaakt met cijfers uit het Verenigingspanel winter 2019 (n=405 verenigingen).